

Saplingbladet

VÅR 2025

VINN
biobiljetter!
s. 5

**Vi lär oss
om AI!**

**Förr och nu:
tidningens resa**

**Journalistsnack med
kriminalreportern**

Möt skådespelaren
Dragomir
från Förrädarna!

**Roliga fakta
& korsord**

Saplingbladet

Välkomna till Saplingbladet, – där nya frön får gro!

Hej kära läsare av Saplingbladet!
Med solen som sakta börjar värma marken och knoppar som försiktigt slår ut, är det en perfekt tid att välkomna ett nytt nummer av Saplingbladet. Våren påminner oss om att varje liten början kan växa till något stort – precis som våra idéer, drömmar och berättelser.

Det är med stor glädje och tacksamhet jag kan berätta att vi nu har startat Stiftelsen Sapling! Genom stiftelsen kommer vi att kunna göra ännu mer för barn och unga – stärka trygghet, ge hopp och skapa meningsfulla projekt som gör skillnad. Vi har redan mött så många fina människor och organisationer som vill vara med och stötta – och det gör mig både rörd och hoppfull.

Men det allra största tacket vill jag rikta till er barn – ni som läser, skriver, intervjuar och skickar in idéer till Saplingbladet. Utan er hade tidningen aldrig blivit vad den är idag. Ni är hjärtat i det vi gör.

I detta nummer bjuder vi på spännande möten, klok framtidsspaning om AI, en fartfylld vårbingo och berättelser om modiga hjältar – både kända och sådana som finns mitt ibland oss.

Så luta er tillbaka, njut av solen och låt er inspireras. Våren är här – och tillsammans växer vi vidare!

Med värme och vårsol i hjärtat,

Ali Janani

Ansvarig utgivare för Saplingbladet

Saplingbladet – av barn, för barn.

Mirna Afram Janani
Barnansvarig
mirna@sapling.se

Vanja Charamal
Grafisk formgivare
vanja@sapling.se

Ali Janani
Ansvarig utgivare
ali@sapling.se

HÖGTIDER s.6

DRAGOMIR! s.10

ALLT OM AI s.14

MÖT LINDA! s.20

INNEHÅLL

4. HJÄLTAR SOM INSPIRERAR

Möt unga och gamla som gör världen bättre – på sitt sätt!

5. VÅR-BINGO!

Spela med oss – och tävla om biobiljetter!

6. HÖGTIDER RUNT PÅSK

Så här firas påsken i olika delar av världen!

8. LÖGNER, LIST OCH LAGANDA

Vi älskar spel som Maffia, Among Us och Förrädarna!

10. EN RESA FRÅN FITTJA TILL HOLLYWOOD

Vi snackar med skådespelaren Dragomir – följ med på hans resa!

12. ROLIGA FAKTA

Visste du det här? Kul kuriosa du inte vill missa!

14. VÄLKOMMEN TILL FRAMTIDEN

Vad är AI egentligen – och hur kommer den förändra våra liv?

18. FRÅN IDÉ TILL TRYCK

Hur blir en tidning till? Vi kollar då och nu!

20. EN INBLICK I JOURNALISTENS VARDAG

Möt Linda – kriminalreporter på Aftonbladet!

22. LUR OCH KLUR!

Testa din hjärna!

24. SMARRIGA RECEPT!

Laga något gott till våren – enkelt och mumsigt!

26. KONTAKTINFORMATION

Skicka din insändare till oss på
saplingbladet@sapling.se!

Hjältar som inspirerar

Tack vare modiga personer som Astrid Lindgren (som inte bara var författare, utan även barnrättsskämpe) och Ingvar Kampe (skaparen bakom IKEA, som ville att alla skulle ha fina hem, inte bara de rika) gör att vi kan drömma stort oavsett vem vi är och vart vi kommer ifrån.

TEXT: SKYDDADE PERSONUPPGIFTER BILD: CANVA

Det är viktigt att se hjältarna i vår vardag. Kanske är det din kompis som står upp för vad som är rätt, din lärare som peppar dig att tro på dig själv, eller kanske... du själv? Kom ihåg att även små handlingar av mod och vänlighet kan inspirera andra och göra världen lite bättre!

Visste du att...?

Internationella kvinnodagen är en officiell helgdag i flera länder, som Kina, Ryssland och Uganda. I vissa länder får kvinnor till och med ledigt från jobbet för att delta i firandet! Dessutom finns det ett nytt tema varje år som sätter fokus på viktiga frågor – som klimat, utbildning eller jämställdhet.

Små saker kan göra stor skillnad

Många barn i Sverige nämner ofta "mamma", "pappa", eller "min lärare" som sina hjältar - de som stöttar dem varje dag.

**"Ingen kan göra allt,
men alla kan göra något."**
– Astrid Lindgren

Visste du detta?

Visste du det här om Pippi Långstrump?

- Pippi Långstrump skapades av Astrid Lindgren år 1945 – som en saga till hennes dotter Karin som låg sjuk i sängen.
- Pippi är känd för sin superstyrka, självständighet och sin vilda fantasi!
- Om Pippi vore en riktig person hade hon fyllt 80 år – undra hur hon skulle se ut idag!
- Var Pippi den första som rockade sockor? (Hon har ju en gul och en svart strumpa).

Svenska inspirerande hjältar

Alfred Nobel

Känd för att ha skapat nobelpriset men uppfann även dynamit!

Astrid Lindgren

Hon var bland de första som vågade skriva om läskiga och allvarliga saker, som döden, om och för barn.

Zara Larsson

Vågar säga vad hon tycker om orättvisor även om det skulle förstöra musiksamarbeten och inspirerar många med sin musik.

Zlatan Ibrahimović

Fotbollsstjärna och symbol för att våga tro på sig själv trots motgångar. För många barn och unga blev han en inspiration med attityd och självkänsla. Han vågade tro på sig själv trots motgångar och när andra inte trodde på honom.

Christer Fuglesang

Han flög till rymden för första gången 2006. Han tog en rymdpromenad i universum och visade att en vanlig svensk kan drömma stort!

VÅR bingo

Jag har testat något nytt som jag aldrig gjort förut

Jag har ätit något med choklad

Jag har varit ute och aktiv i minst 30 minuter

Jag har läst en bok

Jag har löst pysslet på s. 22 - 23

Jag har gett en komplimang till någon

Jag har skrivit tre positiva saker om mig själv

Skriv ett brev till dig själv med pepp som du öppnar på skolavslutningen

Jag har gått en promenad i solen

BINGO?

Mejla ett foto på din ifyllda bingobricka till oss på saplingbladet@sapling.se och vinn en biobiljett!

HÖGTIDER RUNT PÅSK

Påskan är en stor högtid för många, men visste du att det finns flera andra högtider som firas runt samma tid? Här är några spännande firanden från olika delar av världen!

TEXT: SKYDDADE PERSONUPPGIFTER FOTO: CANVA

PÅSK

Påskan är en av de största kristna högtiderna och firas till minne av Jesus återuppståndelse. För många betyder det också något annat - påskägg, påskharar och massor av godis!

Rolig tradition

I Sverige och många andra länder målar barn påskägg i fina färger och mönster. I vissa länder har man också äggpickning, där två personer slår sina ägg mot varandra - den som har sitt ägg helt kvar vinner!

PESACH

Pesach, eller den judiska påskan, firas av judar över hela världen till minna av hur Mose ledde Israels folk ut ur Egypten. Det var en tid av frihet och förändring!

Rolig tradition

Under Pesach äter man osyrat bröd (matza) för att minnas hur folket fick fly i all hast och inte hade tid att låta brödet jäsa.

NOURUZ

Nouruz är en vårhögtid som firas av miljontals - bland annat perser, afghaner, kurder och andra folkgrupper i Mellanöstern och Centralasien. Högtiden markerar vårdagjämningen och en ny början!

Rolig tradition

Familjer dekorerar ett speciellt bord, haft sin, med sju symboliska saker som står för lycka, hälsa och välgång. Ett av dem är ett ägg - som, precis som påskan, symboliserar nytt liv!

HANAMI

I Japan firas våren med Hanami, som betyder "blomsterskådning". Under denna tid samlas familjer och vänner i parker för att beundra de vackra körsbärsblommorna (sakura) som blommar.

Rolig tradition

Många har picknick under de blommande träden, och det är en tid för glädje, sång och att njuta av vårens skönhet! Vissa ställen lyser även upp träden på kvällen för en magisk upplevelse, kallad yozakura.

SONGKRAN

I Thailand firas nyåret, Songkran, samtidigt som påskan i många andra länder. Det är en av de roligaste högtiderna - över hela landet har man stora vattenkrig!

Rolig tradition

Alla kastar vatten på varandra! Det symboliserar att man tvättar bort det gamla året och börjar det nya med tur och lycka.

HOLI

Holi, även kallad färgernas fest, firas i Indien och Nepal för att välkomna våren. Det är en glad högtid där alla kastar färgpulver och dansar tillsammans.

Rolig tradition: Alla - barn och vuxna - kastar färgglatt pulver på varandra och blir täckta i regnbågens alla färger!

EID AL-FITR

Eid al-Fitr markerar slutet på fastemånaden Ramadan och firas av muslimer över hela världen. Det är en glad högtid där familjer träffas, ber tillsammans och äter massor av god mat.

Rolig tradition

Många barn får Eid-pengar av släktingar och vänner - det är som en liten gåva för att fira den stora dagen!

LÖGNER, LIST OCH LAGANDA

Vi älskar spel som Maffia, Among Us och Förrädarna!

TEXT: SKYDDADE PERSONUPPGIFTER BILD: CANVA

Många barn och unga på våra skyddade boenden berättar att de spelar "Maffia" eller "Among Us" i skolan som påminner om Förrädarna.

Maffia är en klassisk strategi- och rollek där spelarna får olika roller och måste lista ut vem som är maffian innan de eliminerar alla andra.

1 Så här brukar det gå till:

En spelare som är berättare och delar ut roller i hemlighet: Man kan skriva små lappar som man ger ut eller knacka på spelarnas rygg.

Maffia

Maffian (ofta en eller flera personer) ska försöka eliminera bönderna utan att bli upptäckta.

Polis

Varje runda får polisen gissa vem som är maffia och får ett ja/nej-svar av spelledaren.

Läkare

Läkaren får välja en person att "rädda" varje runda, vilket kan skydda dem från att bli eliminerade.

Bönder

Bönderna (alla andra) ska försöka lista ut vem som är mafia och rösta bort dem.

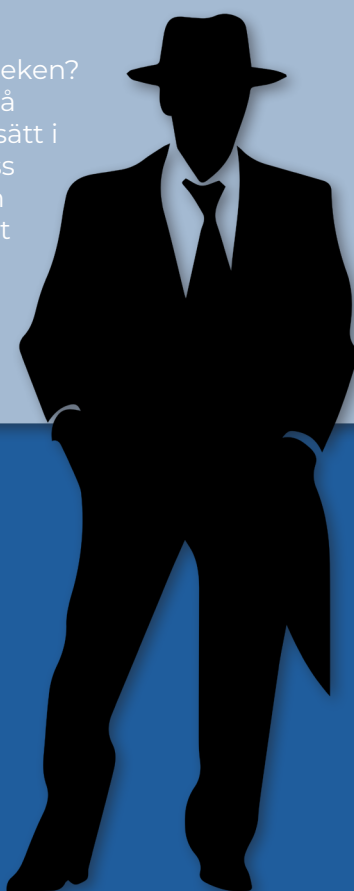
2 Spelet har två faser:

Natt: Alla blundar. Maffian pekar på någon att eliminera, polisen pekar på någon att undersöka och läkaren pekar på någon att rädda.

Dag: Alla vaknar, och spelledaren berättar om någon blivit eliminerad. Spelarna diskuterar och röstar på någon de tror är maffia.

Spelet fortsätter tills antingen maffian har eliminerat alla andra eller tills byborna har röstat bort maffian.

Känner du till leken? Spelar ni det på något särskilt sätt i skolan? Hos oss har några barn detektiv istället för polis och skyddsängel istället för läkare!

Har du någonsin drömt om att lösa mysterier och avslöja hemligheter? Då är TV-programmet "Förrädarna" något för dig!

I "Förrädarna" samlas 20 deltagare på ett gammalt slott för att delta i ett spännande spel fyllt av mysterier och intriger. Bland dem finns både "trogna" och "förrädare". Förrädarna arbetar i hemlighet för att eliminera de trogna, medan de trogna försöker avslöja vilka som är förrädare innan det är för sent.

Varje dag hålls omröstningar där deltagarna försöker lista ut vem som inte går att lita på, och varje natt "mördas" en av de trogna av förrädarna. Det gäller att vara smart, observant och ha nerver av stål för att klara sig långt i spelet.

Programmet leds av skådespelaren Dragomir Mrsic, känd från filmer som "Snabba Cash". Han guidar deltagarna genom spelets alla svängar och ser till att spänningen hålls på topp.

Dragomir Mrsic!

FOTO: PRIVAT

"Förrädarna" är baserat på ett holländskt program och har blivit en succé i flera länder. I Sverige har det sänts sedan 2023 och har snabbt blivit populärt bland tittare som älskar spänning och mysterier. Programmet spelas in på det historiska Häringe slott utanför Stockholm, vilket ger en perfekt miljö för det mystiska spelet.

Om du gillar kluriga spel, spänning och att försöka lista ut vem som ljuger, då är "Förrädarna" definitivt ett program du bör kolla in!

Visste ni att...?

Det mystiska och pampiga slottet du ser i tv-programmet Förrädarna är faktiskt Häringe slott – ett riktigt slott som ligger utanför Stockholm! Häringe har en lång och spännande historia. Det har funnits där i flera hundra år och sägs till och med vara lite... spöklikt. Perfekt plats för ett spel fullt av intriger, eller hur?

Våra reportrar fick chansen att övernatta där – och vi kan lova att det var både magiskt och lite läskigt...

Vem är egentligen Dragomir Mrsic?

Du har kanske sett honom i Förrädarna – men visste du att han också varit elitidrottare, skådespelare och med i flera spännande filmer?

Vi har fått chansen att träffa och ställa våra egna frågor till Dragomir – om hans liv, karriär och vad han tycker om att vara programledare i ett spel fullt av hemligheter.

Vill du veta mer om mannen bakom mysterierna? Bläddra vidare till nästa uppslag för vår exklusiva intervju!

FOTO: HÄRINGE SLOTT

Förrädarna spelas in på Häringe slott!

Vill du också följa med och upptäcka nya platser med oss? Mejla redaktionen och berätta vart du skulle vilja åka, så kanske vi kommer dit i ett framtida nummer!

Tipsa oss på saplingbladet@sapling.se

EN RESA FRÅN FITTJA TILL HOLLYWOOD

TEXT: SKYDDADE PERSONUPPGIFTER FOTO: PRIVAT

Dragomir är skådespelare, programledare och föredetta landslagsidrottare i taekwondo. I intervjun berättar han om sin väg in i filmvärlden, vilka utmaningar han mött – och varför Förrädarna är ett av hans roligaste projekt.

Kan du berätta lite om dig själv?

Jag heter Dragomir och fyller 56 år i september. Jag är uppvuxen i Fittja, ett område som ibland beskrivs som utsatt, men som också är väldigt fint. Jag hade det ganska tufft när jag växte upp tillsammans med mina föräldrar och syskon. Vi hade det inte bra hemma och mina syskon dog, men med många fina människor runtomkring mig gick allt bra tillslut.

Jag höll på mycket med idrott och var med i landslaget för taekwondo. Senare startade vi en klubb där jag tränade många barn i er ålder. Efter det började jag arbeta med film och har skådespelat både i USA och Sverige. Jag har också varit programledare och medverkat i julkalendern. Just nu jobbar jag mycket med film och arbetar på en produktion som heter Skurkarnas Skurk för YouTube-kanalen You Just Want to Be Cool.

“Allt är möjligt! Det finns många chanser och möjligheter i livet”.

Hur länge har du hållit på med film och hur kom du in i branschen?

Jag har arbetat med film i ungefär 22 år. På 2000-talet frågade några filmproduktioner där de frågade om jag ville spela en liten roll som statist. Som statist har man inga repliker utan syns bara i bakgrunden. Jag tackade ja eftersom jag alltid har drömt om att bli skådespelare – det verkade så roligt!

Jag skötte mig bra i min första roll, var duktig och lyssnade noga på instruktionerna. Folk tyckte att jag var snäll och bra att arbeta med, och snart erbjöds jag fler roller. Med tiden blev de större och till slut fick jag en huvudroll.

Idag behöver man inte nödvändigtvis gå en teaterutbildning för att lyckas. Det handlar mycket om kontakter och att visa att man verkligen vill. Däremot kan det vara en fördel att gå en utbildning om man har möjlighet. Jag känner flera skådespelare som har lyckats utan formell utbildning.

Vilken roll har varit mest utmanande för dig?

Det finns både fysiskt och mentalt utmanande roller. När jag spelade in Hollywood-filmen Edge of Tomorrow med Tom Cruise bar jag en dräkt som vägde 45 kilo och var tvungen att springa runt i den flera timmar om dagen – det var extremt krävande.

En annan tuff roll var i serien Alex, som jag själv har skrivit. Vi spelade in i 50 dagar med arbetsdagar på 8, 10 och ibland 12 timmar. Det var mycket att

förbereda, och jag behövde komma ihåg stora mängder text. Den roligaste rollen var dock i Spookys – att få filma för barn var en fantastisk upplevelse och att få göra röster till barnfilmer.

Hur hanterar du motgångar?

När man är ung är det viktigt att prata med vuxna om vad man känner och tänker. Man ska våga berätta om saker som känns fel eller jobbiga. Det finns många vuxna som är beredda att lyssna, stötta och hjälpa. Att prata om sina känslor gör att problemen eller jobbiga känslor gradvis försvinner. Håll inte inne det – våga prata om det!

Hur förbereder du dig inför en roll?

Jag får ett manus där det står vad jag ska säga och vad filmen handlar om. Då läser jag igenom det och försöker lägga in mina egna tankar och ord i replikerna. Om rollen kräver att jag tränar på något särskilt, som en fysisk färdighet, så tränar jag mycket. Övning ger färdighet – ju mer jag förbereder mig, desto bättre blir resultatet!

Är det kul att vara programledare i Förrädarna?

Det är faktiskt ett av de roligaste jobben jag har haft! Det är superkul, och den 25 april kommer säsong 3!

Har det hänt något riktigt oväntat eller svårt under en inspelning av Förrädarna?

Ja, det händer ofta oväntade saker. Under slutet av inspelningen av säsong 3 stötte vi på ett stort problem som vi inte visste hur vi skulle lösa. Vi fick till och med ringa produktionsbolaget i London som äger Förrädarna och be om

råd. Jag kan inte avslöja vad som hände – det får ni själva se den 24 april! Det var så spännande att inte ens TV4 visste hur det skulle lösas.

Kan du avslöja en hemlighet om Förrädarna?

Jag kan säga så här: en eller två av deltagarna i säsong 3 har ni garanterat hört sjunga förut – och kanske till och med dansat till deras låtar!

Vad är ditt roligaste minne från Förrädarna?

Det finns många, men det mest häpnadsväckande var i första säsongen när jag trodde att Katja från Idol skulle dela vinsten med Claudia – men i stället röstade hon ut henne! Jag blev helt chockad och tänkte: "Oj, det här var en riktig förrädare!" Det var en speciell händelse.

Har du en hälsning till våra läsare?

“Ja – tro på er själva! Prata med någon om era tankar, känslor och hur ni mår. Allt är möjligt, och det finns många chanser och möjligheter i livet”.

Det finns också fina människor som vill hjälpa, så se till att ta vara på möjligheterna. Och framför allt – tro på er själva! Ni kan bli precis vad ni vill... till och med spökgjagare!

Världens minsta fågel

Kolibrin är så liten att den kan väga mindre än en 50-öring och ändå flyga baklänges! Den är så liten att den skulle kunna sitta på ditt finger utan att ens göra en märkbar avtryck – en riktig flygande konstnär!

Ditt hjärta slår över 100 000 gånger om dagen!

Det kanske känns som att fingrarna är fulla av muskler, men faktum är att de inte har några muskler alls! De rör sig tack vare muskler i handflatan och underarmen. Det betyder att när du rör på fingrarna, är det som att din hand gör jobbet för dem!

Din hjärna producerar tillräckligt med elektricitet för att tända en glödlampa!

Visste du att din hjärna producerar omkring 20 watt elektricitet när den är aktiv? Det är faktiskt tillräckligt för att tända en glödlampa, vilket gör att du är en liten elektrisk generator utan att ens tänka på det!

Världens största pizza var över 13 580 kvadratmeter!

Pizzaälskare, håll i er! Den största pizzan som någonsin bakats var över 13 580 kvadratmeter stor – större än flera fotbollsplaner! Och den hade över 8 800 kilo ost på sig! Nu snackar vi riktigt ostig pizza!

Bläckfiskar har tre hjärtan

Två pumpar blod till gälarna, medan det tredje pumpar blod till resten av kroppen. Och här kommer det häftigaste: När de simmar slutar ett av hjärtana slå! De får alltså en liten paus från sitt hjärt-kärlsystem när de rör sig genom vattnet – en superkraft i havet!

Dina fingrar har inga muskler!

Det kanske känns som att fingrarna är fulla av muskler, men faktum är att de inte har några muskler alls! De rör sig tack vare muskler i handflatan och underarmen. Det betyder att när du rör på fingrarna, är det som att din hand gör jobbet för dem!

Det finns fler stjärnor i universum än sandkorn på alla jordens stränder

Det här kan vara svårt att ta in, men det är sant! Universum är så enormt att det finns fler stjärnor än alla sandkorn på alla jordens stränder – det känns som att vi bara skrapar på ytan av något otroligt stort!

Hajars skelett är gjort av brosk

Till skillnad från de flesta andra djur har hajar inget ben utan brosk, vilket gör dem både supersnabba och smidiga i vattnet. De är som undervattensninjor som rör sig nästan ljudlöst och snabbt genom djupet.

En giraff har inte halsvener!

Ja, du hörde rätt. Giraffer har faktiskt inte halsvener – istället har de ett väldigt starkt och speciellt hjärta som ser till att blodet pumpas upp till deras huvud, trots att de är så höga!

Världens mest sålda bok är inte Bibeln...

Tro det eller ej, men det är faktiskt Harry Potter! J.K. Rowlings magiska värld har sålt fler exemplar än någon annan bok genom tiderna.

TEXT: SKYDDADE PERSONUPPGIFTER

Välkommen till framtiden!

Eller vänta... är vi redan där? Låt oss ta en resa in i den magiska, lite knasiga, men otroligt spännande världen av AI!

TEXT: ALI JANANI BILD: CANVA

Vad är AI egentligen?

Tänk dig en superhjärna som aldrig blir trött, som kan prata tusentals språk, göra matte snabbare än din favoritlärare, och som kan rita, skriva, spela musik och till och med köra bil. Den hjärnan heter AI, som står för artificiell intelligens.

AI är som en dator som lär sig själv saker – precis som vi människor! Den förstod ingenting i början, men nu lär den sig mer och mer varje dag. Tänk dig en robot som blir smartare för varje gång den gör fel, tills den till slut kan göra saker bättre än vi.

Hur används AI idag?

Du kanske inte tänker på det, men AI finns runt dig hela tiden. Här är några exempel:

- När du kollar på YouTube och den tipsar om nya videos du gillar? AI!
- När mobilen förstår vad du säger till Siri eller Google? AI!

- När du får hjälp att översätta texter eller skriva med rätt stavning? AI!

- När du spelar ett spel och figurerna rör sig smart? AI!

Och vet du vad? AI hjälper till på sjukhus, i rymden, på fabriker och till och med i konst och musik. Det finns till exempel en AI som skrivit en egen låt som blivit en hit på Spotify!

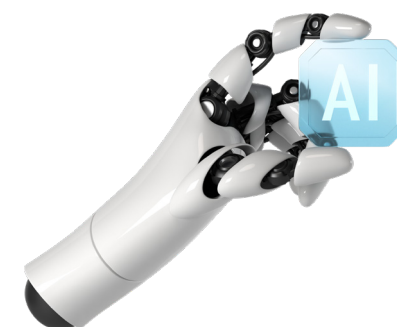

Hur kommer framtiden med AI att se ut?

Framtiden är som en stor bok där vi bara läst första kapitlet. Men experter tror att AI kommer kunna:

- Hjälpa lärare att skapa roliga lektioner anpassade för varje elev.
- Hitta nya mediciner som kan bota sjukdomar.
- Hjälpa till att rädda klimatet genom smarta lösningar.
- Bygga robotar som kan hjälpa äldre hemma eller rädda folk i katastrofer.

Låter det coolt? Det är det! Men... är det helt ofarligt?

Är AI läskigt?

Det finns faktiskt saker vi behöver vara försiktiga med. AI kan ibland sprida fel information, eller användas till saker som inte är snälla. Därför behövs det kloka människor som ser till att AI används på rätt sätt.

AI har ingen känsla eller moral. Den gör bara det den blir programmerad att göra. Tänk om någon bygger en AI som låtsas vara någon annan på internet? Då måste vi människor vara smartare, ställa frågor och alltid tänka själva.

Du och AI -

Tillsammans i framtiden!

AI är som en superkraft. Och precis som med Spindelmannen så gäller det: *“Med stora krafter kommer stort ansvar.”* Vi måste lära oss om AI för att kunna använda det på rätt sätt.

Kanske kommer du i framtiden jobba med att skapa AI, eller kanske du bara använder det i din vardag. Oavsett vad så kommer AI vara en del av ditt liv. Och vet du vad det coolaste är? AI kan aldrig ersätta det som gör DIG unik – din fantasi, din kärlek, din humor och dina drömmar.

AI kan vara en vän, en hjälp och en medresenär in i framtiden. Men du är alltid kaptenen på ditt skepp!

Smarta AI-tips för barn och unga

- **Var nyfiken!**
Testa AI-appar som hjälper dig att skriva, räkna eller rita. Du lär dig snabbt och tränar din kreativitet.
- **Använd AI som en kompis, inte som en chef**
AI är ett verktyg, inte en människa. Du bestämmer vad som är rätt för dig – inte AI.
- **Utforska och lär dig!**
Det finns kurser för barn och unga om AI och kodning – kolla om din skola har något!
- **Ställ frågor!**
Om något känns konstigt eller för bra för att vara sant – fråga en trygg vuxen. AI kan ha fel ibland.
- **Skydda din information**
Skriv aldrig in ditt namn, adress eller annan privat info i AI-chattar eller appar.

Jobb som AI kan komma att ersätta (helt eller delvis)

Vissa jobb kan AI göra lika bra – eller till och med bättre – än människor, särskilt när det gäller upprepande arbetsuppgifter.

- **Administratörer & sekreterare**
AI kan sortera mejl, skriva dokument och hålla koll på kalendrar.
- **Chaufförer & förare**
Självkörande bilar och lastbilar testas i många länder just nu.
- **Kundtjänst**
Många företag använder redan AI-chattar som svarar på frågor dygnet runt.
- **Enkla ekonomijobb**
AI kan räkna ut löner, skatter och bokföra utan hjälp.
- **Översättare & korrekturläsare**
AI-verktyg som Google Translate och Grammarly blir bara bättre.
- **Vissa kreativa jobb (lite läskigt!)**
AI kan redan måla, skriva texter och göra musik. Men det saknar känsla – och det är där människor fortfarande är bäst!

Vad tror du AI kommer kunna göra år 2050? Skriv och berätta för oss!

Från idé till tryck Hur skapas en tidning

Tidningar har funnits i hundratals år och har alltid spelat en viktig roll i att sprida nyheter och information. Men hur går det egentligen till när en tidning skapas? Låt oss ta en titt!

TEXT: SKYDDADE PERSONUPPGIFTER
FOTO: CANVA

En tidning för 100 år sedan!

Hur vi kan läsa tidningar idag!

ROLIGA FAKTA OM TIDNINGAR!

- Den äldsta tidningen i världen som fortfarande ges ut är "Post- och Inrikes Tidningar", grundad i Sverige 1645!
- Första svenska dagstidningen, Ordinari Post Tijdender, trycktes 1645.
- Den största dagstidningen i världen är The Times of India, med över 3 miljoner exemplar per dag!
- Tidningar används ibland som isolering i gamla hus – de kan behålla värme!

Nu för tiden är
processen mycket
snabbare och mer
digital. Här är de
viktigaste stegen:

1

Idé och planering

Redaktionen bestämmer vad tidningen ska innehålla. Vilka nyheter är aktuella? Vilka reportage och intervjuer behövs?

2

Skrivande och fotografering

Journalister och reportrar skriver artiklar och intervjuar personer. Fotografer tar bilder som passar texterna.

3

Redigering och design

Redaktörer granskar och rättar texter. Grafikdesigners skapar layouten så att sidorna är snygga och lättlästa.

4

Tryckning eller digital publicering

Tidningen skickas antingen till ett tryckeri eller laddas upp digitalt på en hemsida eller app.

Förr i tiden

Pennor, tryckpressar och massor av papper

Innan datorer och internet fick journalister skriva sina texter för hand eller på skrivmaskin. Tidningarna trycktes med stora tryckpressar, där man använde blytyper som sattes ihop för varje sida. Det var ett tidskrävande arbete, och minsta felstavning innebar att hela sidan måste göras om! Tryckningen var bullrig och kladdig med all bläck och papper som skulle hanteras.

Vem jobbar bakom en tidning?

- **Journalister**
Skriver artiklar och intervjuar människor.
- **Redaktörer**
Granskar texter och ser till att allt är korrekt.
- **Webbteamet**
Om tidningen är digital så ser de till att artiklarna hamnar på rätt plats på hemsidan eller i appen.
- **Grafiska designers**
Skapar layouten så att allt ser snyggt och lättläst ut.
- **Tryckare**
Om tidningen ges ut på papper ser de till att den trycks och distribueras.
- **Fotografer**
Tar bilder för att göra tidningen mer levande.

Framtiden för tidningar

Framtidens tidningar – vad händer nu?

Idag är det fler som läser nyheter på mobilen än på papper. Många tidningar satsar på digitala format med videor, poddar och interaktiva artiklar. Kommer papperstidningar att försvinna helt? Det återstår att se!

I nästa uppslag får du möta Linda, en kriminalreporter på Aftonbladet, och se hur en av Sveriges största tidningar arbetar. Häng med!

Det roligaste
är att man
får träffa
människor man
annars aldrig hade
mött, se platser
man annars aldrig
hade sett.

Visste du att...?

Aftonbladet grundades 1830 av Lars Johan Hierta. Han var en av tidens största entreprenörer och han gjorde Aftonbladet till den första svenska moderna tidningen och en tidning som redan från början utmanade makten.

FOTO: PEXELS

En inblick i journalistens vardag

Från snabba nyhetslarm till grävande reportage – kriminalreportern Linda Hjertén berättar om pressen, passionen och utmaningarna i yrket.

Vem är du?

Jag heter Linda Hjertén och är snart 45 år. Jag bor med min man och mina två barn, 10 och 6 år gamla, i Liljeholmen i Stockholm. På fritiden tycker jag om att läsa, titta på massor med tv-serier och att träna.

Hur länge har du varit journalist?

Jag har varit journalist på Aftonbladet sedan 2002 men innan dess frilansade jag och gjorde lite praktiktjänster på bland annat Norrbottens-Kuriren och Corren.

Vad gör en journalist om dagarna?

Det är otroligt olika, beroende på vilken tjänst man har. Om man sitter som en breakingreporter på disken så reagerar man på alla nyheter som kommer. En skjutning här, en älg som springer på E4:an, en bussolycka - allt det ska man snabbt ringa på och snabbt skriva på. Eller när det skjuts på en skola i Örebro så ska man snabbt sätta sig i bilen och åka.

Men min tjänst som kriminalreporter är mer planerad. Jag kanske har en intervju i Karlstad på måndagen, jag skriver den på tisdagen, på onsdagen kanske jag ska på en pressträff om ett ämne jag skriver om och på torsdagen kanske jag fått ett tips som jag börjar gräva i.

Hur fungerar det på Aftonbladet?

Vilka olika roller finns på en nyhetsredaktion?

Det finns en breakingdesk - där sitter chefer, redaktörer och reportrar som gör det snabba

materialet. Sedan finns det politikreporter, sportreportrar, nöjesreporter, krimreporter och grävreporter. Vi har även en Plus-redaktion som jobbar med just det inlästa materialet och så har vi en printredaktion som gör själva papperstidningen.

Hur hittar ni nyheter och väljer vad ni ska rapportera om?

Mycket kommer som tips till redaktionen från läsarna. Annat hittar vi genom att söka i arkiv eller att hålla koll på tingsrätterna efter intressanta åtal eller domar. Annat kommer via pressmeddelande eller från källor.

Hur hanterar ni press och snabba deadlines?

Det är något man vänjer sig vid, men kanske aldrig helt. För någon månad sedan åkte jag väldigt snabbt till Örebro efter skolskjutningen där. Det går inte att förbereda sig helt inför en sådan händelse, att möta så många i chock och sorg. Men efteråt pratade jag igenom det med kollegor och chefer, det är lite så man får göra.

Samarbetar man med polisen eller sjukhus för nyheter eller arbetar man ensam?

Man samarbetar inte men däremot ringer vi dem för information.

Hur bestämmer ni vilka nyheter som ska vara med i tidningen eller på webben?

Det bestämmer den som sitter som chef för dagen.

Hur säkerställer ni att nyheterna är korrekta och trovärdiga?

Vi lägger stort arbete på att det

vi publicerar ska vara sant och korrekt. Att en läsare ringer in och påstår en sak räcker absolut inte. Det måste styrkas med dokument eller genom andra kontroller, som eventuellt med polisen och så vidare.

Visste du att du ville bli journalist när du var yngre?

Jag har alltid älskat att skriva och att läsa och tydligen sa jag redan som väldigt liten att det var just journalist jag ville bli.

Vilken utbildning behövde du gå för att bli journalist?

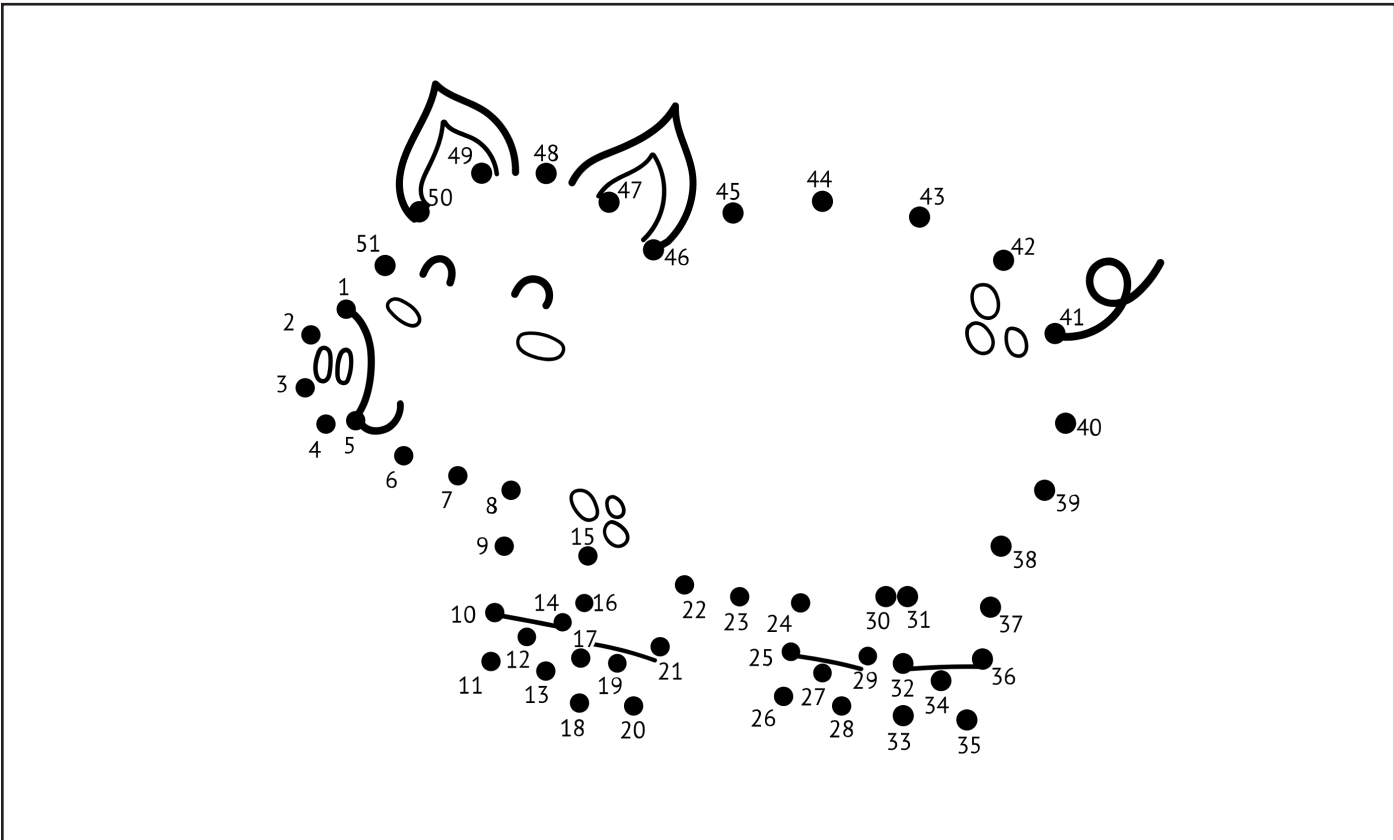
Jag gick på en folkhögskola i Kalix som på den tiden var väldigt bra. Jag hade inte bra betyg nog att komma in på en högskola så en tvåårig praktisk utbildning var det bästa för mig. Min andra praktik gjorde jag på Aftonbladet och där blev jag kvar.

Behöver man kontakter för att få jobb som journalist?

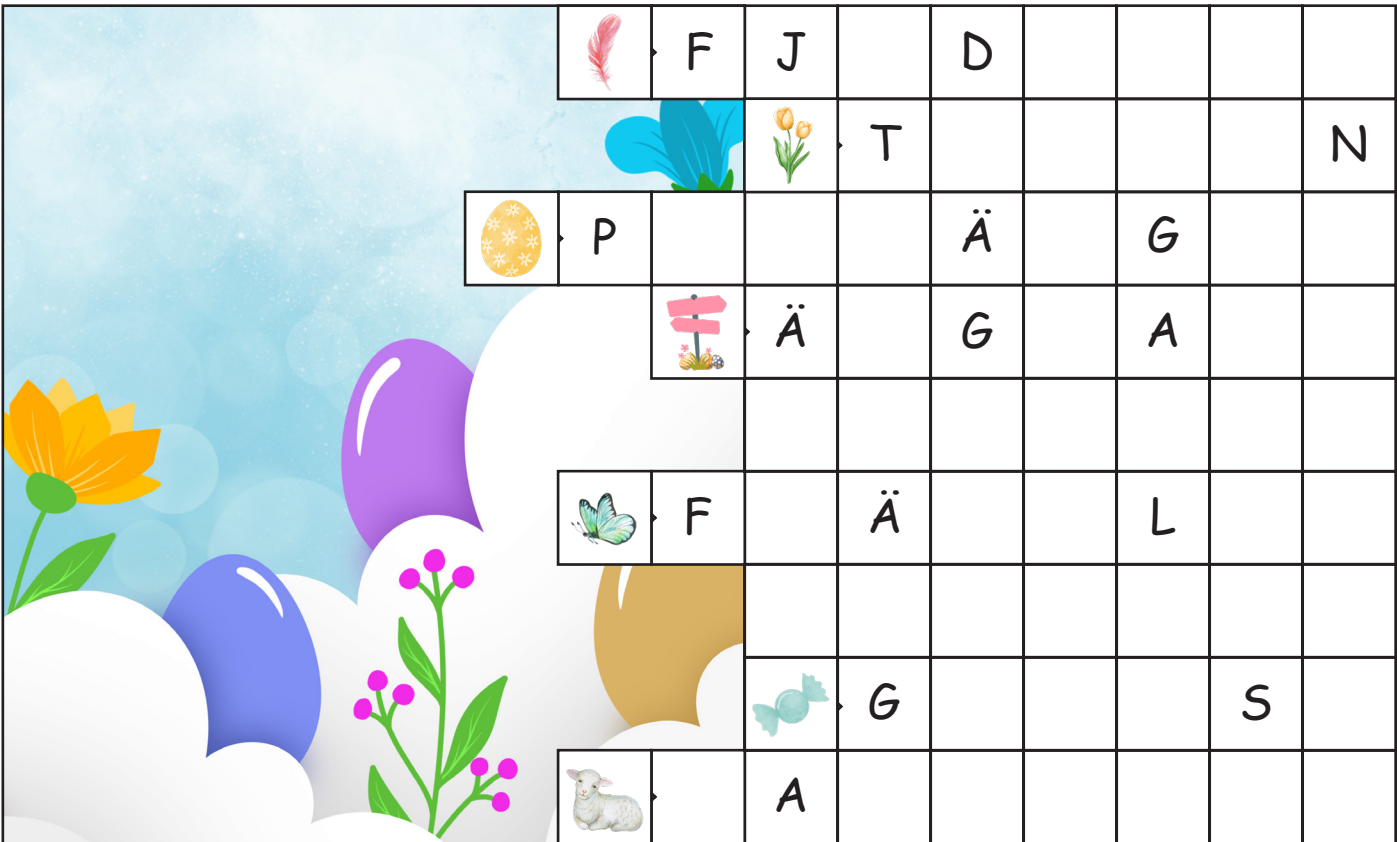
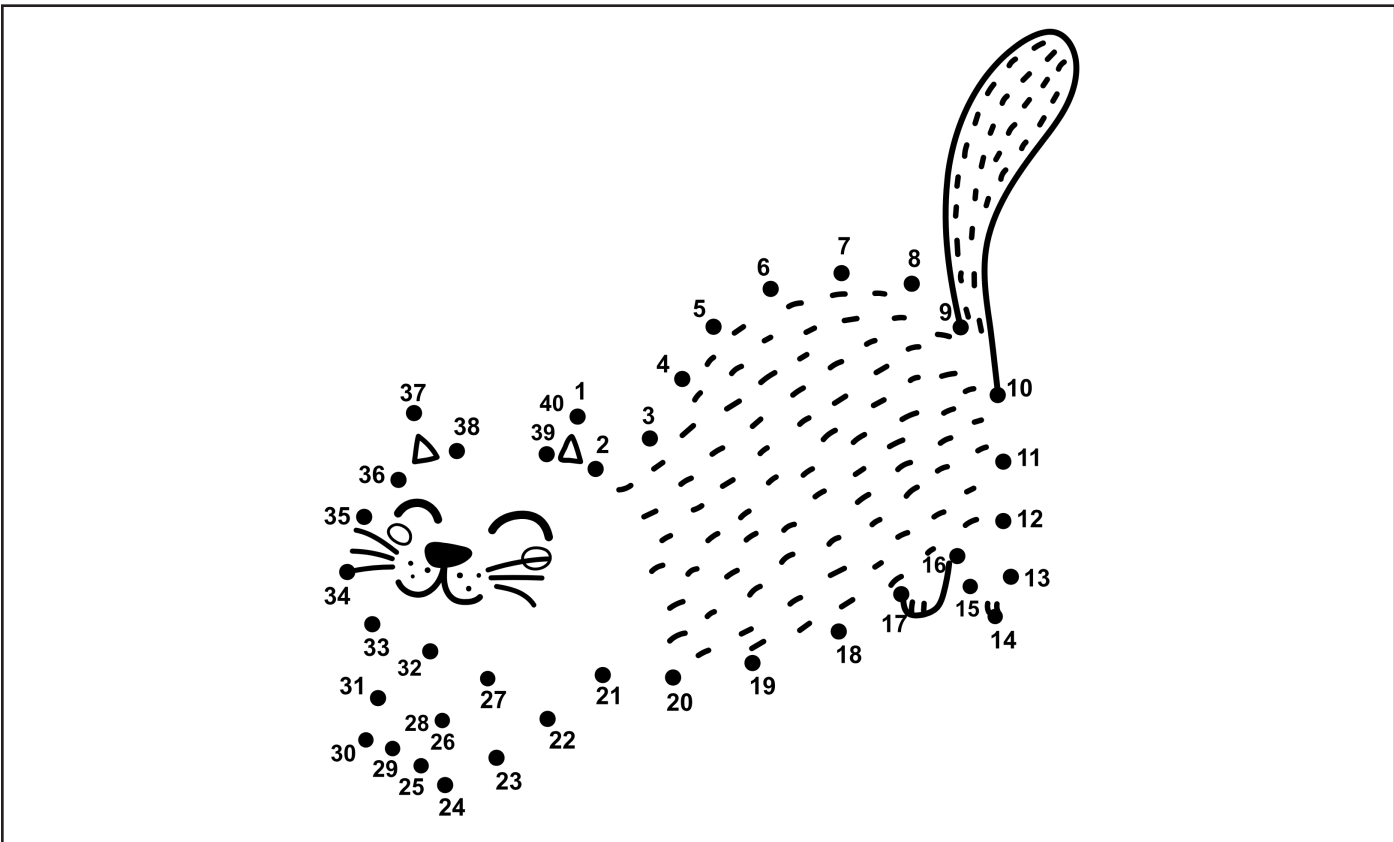
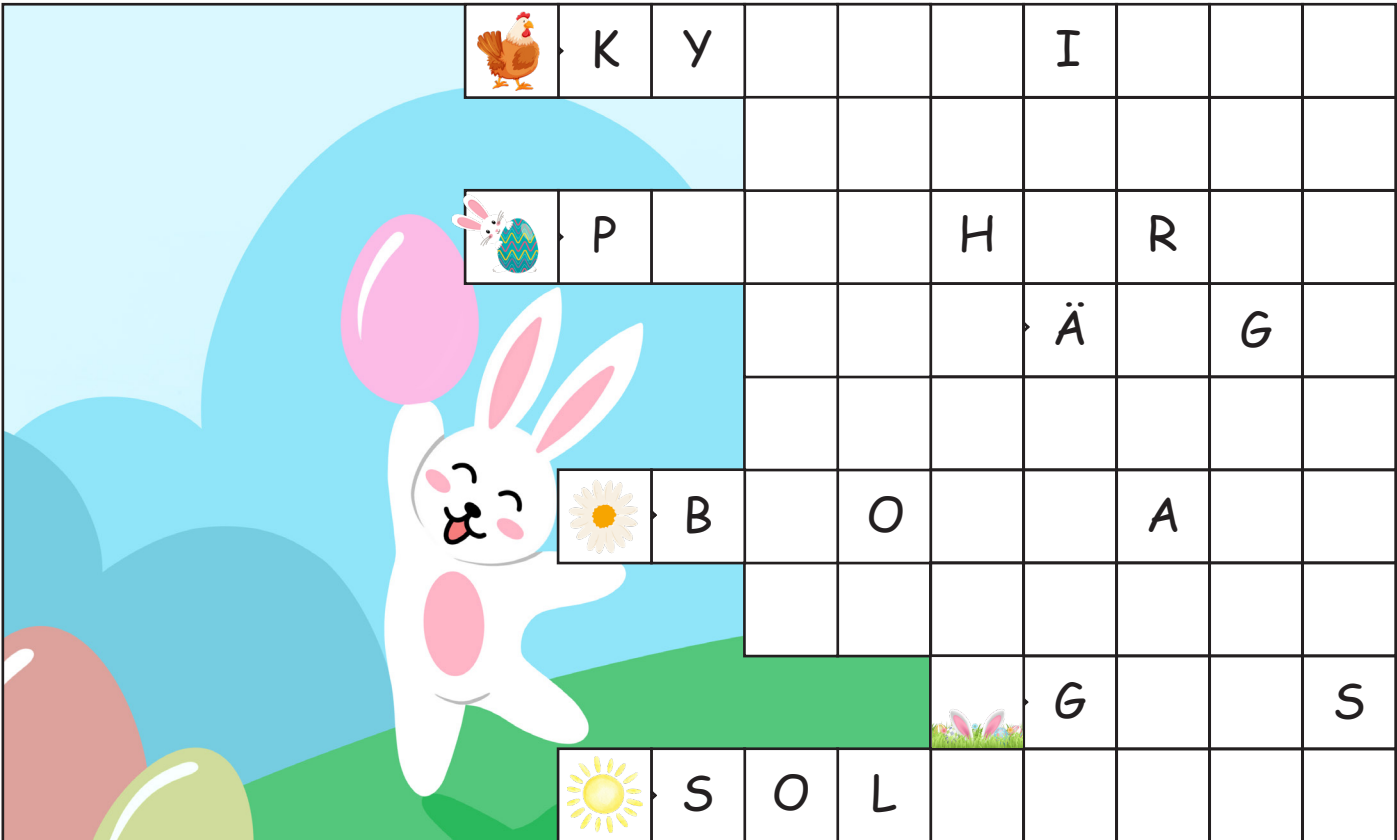
Nej, egentligen inte. Jag hade inga kontakter, jag är en arbetarklassunge från Östergötland.

Jag tror att det viktigaste är att vara nyfiken, beredd att jobba väldigt hårt och att vara trevlig.

DRA STRÄCK MELLAN PRICKARNA I RÄTT ORDNING!

PÅSKKORSORD! TA HJÄLP AV LEDTRÅDARNA OCH FYLL UT ORDEN.

VÅREN ÄR SÖTARE

NÄR DU BAKAR DEN SJÄLV!

Harens morotsmuffins

Ingredienser:

2 ägg
1 dl socker
1 dl rapsolja
2 dl vetemjöl
1 tsk bakpulver
1 tsk kanel
2 dl rivna morötter

Tips:
Toppa med
färskostglasyr
och strössel!

Så gör du:

1. Sätt ugnen på 175°C och placera muffinsformar på en plåt.
2. Vispa ägg och socker pösigt. Tillsätt oljan.
3. Blanda mjöl, bakpulver och kanel och rör ner i smeten.
4. Vänd ner morötterna och fördela smeten i formarna.
5. Grädda i ca 15 minuter. Låt svalna innan du dekorerar!

Gul & go'smoothie

Ingredienser:

2 ägg
1 dl socker
1 dl rapsolja
2 dl vetemjöl
1 tsk bakpulver
1 tsk kanel
2 dl rivna morötter

Så gör du:

1. Sätt ugnen på 175°C och placera muffinsformar på en plåt.
2. Vispa ägg och socker pösigt. Tillsätt oljan.
3. Blanda mjöl, bakpulver och kanel och rör ner i smeten.
4. Vänd ner morötterna och fördela smeten i formarna.
5. Grädda i ca 15 minuter. Låt svalna innan du dekorerar!

Tips:
Dekorera med
ett sugrör och
en citronskiva!

Jordgubbssmoothie

Ingredienser:

1 dl jordgubbar
1 banan
1 dl yoghurt (vanilj eller naturell)
1 dl mjölk eller juice

Så gör du:

1. Mixa alla ingredienser till en slät smoothie.
2. Häll upp i glas och servera!

Tips:
Toppa med lite
vispgrädde och
strössel för
extra festlig
känsla!

Glada brownies

Ingredienser:

100 g smör
2 dl socker
2 ägg
1 dl kakao
2 dl vetemjöl
1 tsk bakpulver

Så gör du:

1. Sätt ugnen på 175°C och smörj en form.
2. Smält smöret och rör ihop med socker och ägg.
3. Blanda kakao, mjöl och bakpulver och rör ner i smeten.
4. Häll smeten i formen och grädda i ca 20 minuter.
5. Skär i rutor och dekorera med påskgodis!

Chokladfågelbon

Ingredienser:

150 g choklad
3 dl cornflakes
Små chokladägg

Så gör du:

1. Smält chokladen försiktigt.
2. Blanda i cornflakes och rör om.
3. Klicka ut små "bon" på bakplåtspapper.
4. Lägg några chokladägg i varje bo innan chokladen stelnar.
5. Låt stå i kylan tills de är fasta.

KONTAKTA OSS

ALI JANANI

Ansvarig utgivare
ali@sapling.se

Följ oss på sociala medier!

Instagram: saplingbladet
Facebook: saplingbladet

VI VILL HÖRA FRÅN DIG!

Älskar du att skriva eller rita? Har du en historia, dikt, eller kanske ett brev du vill dela med dig av? Nu har du chansen att bli publicerad i vår tidning!

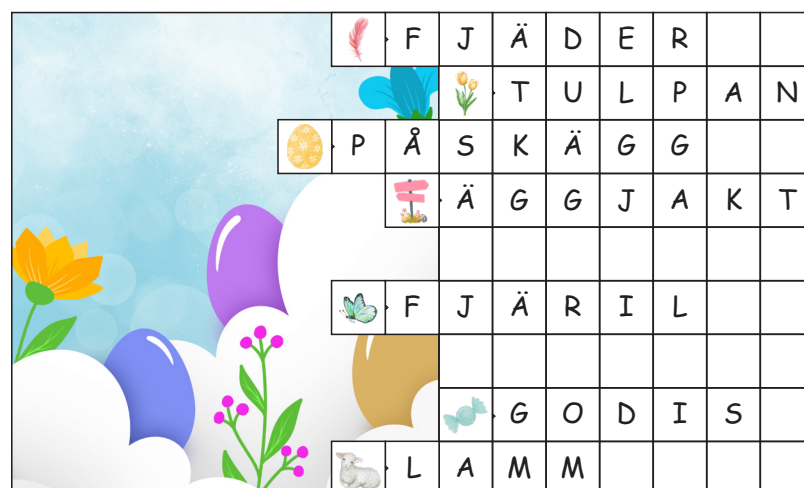
Så här gör du:

1. Skriv eller rita det du vill dela med dig av.
2. Skicka det till oss på saplingbladet@sapling.se.

Ditt bidrag kan vara långt eller kort - alla är välkomna! Skriv om något du tycker om, något roligt som hänt, eller varför inte påhittade äventyr!

Rita en teckning som gör dig glad eller visar något du tycker om. Vi ser fram emot att läsa och se vad just **DU** vill dela med dig av!

FACIT KORSORD S. 23

Vi kanske kan hjälpa DIG...

Behöver du eller din familj ekonomiskt stöd och ingår i en av våra målgrupper - så kan ni ansöka om bidrag från Stiftelsen Sapling.

I NÄSTA NUMMER...

FOTBOLL I FOKUS

SPÄNNANDE BESÖK

TIPS ÖVER SOMMAREN

Saplingbladet

En röst för barnens drömmar

Stiftelsen Sapling arbetar för barn och familjer i utsatthet, med ett enda mål: att främja välmående, skapa meningsfulla sammanhang och erbjuda ekonomiskt stöd – alltid med barnets bästa i fokus. Vi tror på gemenskap, hopp och styrkan i att bli sedd.

Barn och unga som bor på våra boenden deltar aktivt i skapandet av Saplingbladet – genom intervjuer, reportage, studiebesök och egna texter. Tidningen är inte bara ett uttrycksforum, utan ett verktyg för att väcka drömmar, bygga självkänsla och visa att det finns en framtid, även när livet är som tuffast.

Barn som upplever våld får ofta kämpa i motvind. De möter fler hinder än andra – både fysiskt, psykiskt och socialt. **Stiftelsen Sapling finns för att stå vid deras sida, och tillsammans trotsa oddsen.** Vi vill att varje barn ska få möjlighet att växa, forma sin berättelse och våga tänka stort.

Vi tror att förändring börjar med lyssnande – och Saplingbladet är vår hyllning till barnens röster.

“Mörkret idag försvinner med ljuset inför morgondagen”

Tack för att ni läsare gör arbetet meningsfullt genom att ta del av vårt innehåll och sprida tidningen till fler.

